

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

ver. 23.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

VERSUS 19.

De corde n. exeunt cogitationes mala homicidia, adulteria, fornicationes furti, falsa testimonia, blasphemias.

QUESTIO I.

Quomodo mala ex corde exeunt?

Principium
ma'i ani-
mus.

§. 1. **C**or est principium & fons malarum cogitationum, & affectuum: ideo peccatum non est hominis substantia, tam enim originale quam actuale inde originem suam habet, ut Bellarm. t. 3. l. 4. c. 31.

Hieronymus monet, quod dā fuisse, qui hinc Christum clamarent esse ignarum disputationis Physicæ, quod ea quæ in hominis substantiam conuerterentur alimenta, non rejicerentur in aphedrona, sed more vulgi dominus loquitur, exiguum est enim quod alit, præ eo, quod in facies ablit.

Quod si aliquid ciborum inquinaret animam, ipsam attingere oporteret. Itaq; cauilla illa Iuliani & Porphyrij rectè Hieronymus refutat. Nam & Marcus 7. ait, non intrare in cor, sed in ventrem. Iuliani, Porphyrij, Libanij nugæ, quod Christus Physicem nescierit, quasi omnes cibi in aphedrona abijcerentur, nihil in substantiam edentis verteretur, iam olim Hippocrates reiecit.

Cibus in a-
limentum
exiguus.

Nec aliter locuti sunt prudentissimi & doctissimi gentium, ille enim in sano corpore æqualem esse magnitudinem alimenti & faciem esse oportere discernit. Neque tamen nesciuit in substantiam corporis nonnullam portunculā conuertere: sed eius, quod minimum est, rationem sibi habendam non putauit.

Beza sine
causā mu-
tat versio-
nem.

Blasphemias v. 19. Beza vocat obreſtationes, cum tamen in sacra scripturā pro illo, quod contrā Deum est vitio accipiatur. Nec blasphemus dicitur obreſtor. Quod verò idem Beza versionis causam reddit dicatq; de solis hominum disidiis dominum loqui, falsum est. Nam cogitationes malæ, & apud Marcum ὁ πνευματικὸς, & ὁ σαρκικός, superbia, stultitia, etiam contrā Deum sunt. Itaq; de omni peccatorū genere dominus loquitur, etiam eo, quo hominibus interdū bene fieri videtur, ut si quis vitam alteri periculo conferat. Omne n. quod corde egreditur, mentē inquinat.

VERSUS 22.

Et ecce mulier Cananaea à fratribus illis egressa clamauit, dicens ei: Miserere mei Domine, fili David, filia mea male à demonio vexatur.

QUESTIO I.

Quæ mulier Cananaea?

Venit in si-
nes Sidoni-
orum.

§. 1. **I**n fines, inquit Marcus, in ipsas eorum regiones. Addit Marcus venisse & latere voluisse, per fines eorum transibat, & fortè declinando ludæorum tabiem, aut vt ostenderet iam caerimonias desuisse, & breui omnes desituras, ad gentes transitum parari. Quocirca falli eos existimo, qui negant in Sidoniorū aut Tyriorum fines ingressum. Latere enim voluit, & ludæorum rabiem mitigare, atque interim, vt docet Chrysostomus, gentium conuersioni præcludere.

Syrophæ-
nissa illa-
vis.

§. 2. Syrophænis fuit, nam in Syria fuit Phœnicia, imò Phœnices Lybici seu Pœni ab his oriundi. Cananaeam à Cana maiore, vrbe vicinā tribui Aſer dictam existimant, Ios. 28. alii quod ex Chanaan, Marcus ἡ Ἰσραήλ vocat, non Græcam genere, sed superstitione: solent n. opponi Iudæi & Græci, dū agitur de religione.

Per ὁ Ἰσραήλ scribitur, non ὁ & K. itaq; à Canaan esse videtur. Vna est ex septem illis gentib; Iosue 3. 10 quæ

iuxta mare. n. 13. 30. nec deleta fuit omnino. Iud. 1. 30. Quos Hebræi Chanaanæos Græci Phœnices vocant. Ios. 5. 1. reges Chanaa, 72. Reges Phœnicia. Phœnices nauigatione & mercatura celebres fuere, & Chanaanæi Os. 12. 7. Is. 23. 8. Prou. 31. 24. Iob. 40. 25. Zach. 14. 21.

Syrus vocat סוריניס Canaghanaita, quod indicio est à veteribus Chanaanæis esse. Non autē סוריניס ex Cana.

§. 3. Marcus in domum ait venisse & latere non potuisse. Non repugnant autem Euangelistæ: nam, vt docet August. l. de consensu Euangelistarum, cum venit in partes Tyri & Sidonis mox vt lateret domum ingressus, hoc auditu secuta est Syrophænissa, & pro filia sanitate eum adi, ipse autem cum videret se non latere, porro egressus est, & eam secuta mulier. Sic etiam Abul. qu. 63.

Castellio, quod Matthæus ait δακρυβίβας, vertit: Cui furia est, nō tantum improprie, sed etiam periculoſe: nam morbum esse naturæ posset quispām suspicari, non agitationem mali demonis, quemadmodum quidam humori melancholico mala ista tribuerunt.

VERSUS 23.

Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes: Dimitte eam, quia clamat post nos.

QUESTIO I.

Cur non respondit?

§. 1. **D**vas præcipuè causas existimo. Prima, quod Marcus venisset ad oues, quæ perierunt domus Israël, non ad gentes. Altera, vt ingentem eius ardorem fidemq; monstraret.

Posteriorem Chrysostomus pulchrè exponit, δὲ τὰ ὅλα ἡγεῖτο τὴν δόξαν, ἵνα δὲ ἐκ τῶν τῶν φησὶ τοιοῦτων. ὁ δὲ μὴ δὲναί, ἡμεῖς δὲ μὴ τὰ ὅλα ἰδοῦν, ἵνα ὁ πνεύματος ἁγίου πᾶσι. Ideo negabat gratiā, vt Ph. Iosophiam eius omnibus pateſca eret, nō quia cur are filia eius nolebat, quam cerè curauit.

Christus in diebus carnis ingentem erga populum Israëliticum affectum ostendit, quem illi cum impietate & contumaciter rejicerent, tandem deserti sunt.

Augustinus Serm. 74. de tempore aliam causam adducit. Perebat beneficium instantissime curanda filia sua, qua male à demonio vexabatur. Tyrus & Sidon non erant ciuitates populi Israël, sed gentium, quamuis vicina illi populo. Clamabat ergo audita impetranda beneficij, fortiterq; pulsabat, & dissimulabatur ab eo, non vt misericordia negaretur, sed vt desiderium accenderetur: nec solūm vt desiderium accenderetur, sed, sicut antè dixi, vt humilitas commendaretur. Clamabat ergo Domino non audiente, sed quod facturus erat in silentio disponente.

VERSUS 24.

Ipsæ autem respondens ait: non sum missa nisi ad oues quæ perierunt domus Israel.

QUESTIO I.

Propter quos Christus fuerit missus?

§. 1. **C**aluiniani errorem suum, quo Christi misericordiam impugnant, ex hoc loco nequiquam stabilire conantur. Dum aiunt ad oues Israël missum esse dumtaxat, ideoq; ob solos prædestinatos verbum assumpsisse humanam naturam. Contrariū verū esse conuincitur: Iudæi enim fide repulerunt, indigni vitæ æternæ Nec per oues Israël soli electi sunt intelligēdi, sed omnes quotquot in gente Abrahamidum verſabantur, cum quā fœdus Dei percussū fuit. Quocirca nonnulli hæreticorum etiam in suos præceptores impingunt, dum Christi verba ad suam im-